מסורת השס"ם

עין משפט נר מצוה

אי לאו כחו הוא תיזיל לתרת? אלא כח כחוש הוא *ת"ר הכהו עשרה בני אדם בעשרה מקלות ומת בין בבת אחת בין בזה אחר זה פטורין רבי יהודה בן בתירא אומר בזה אחר זה האחרון חייב מפני שקירב את מיתתו אמר ר' יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו ואיש כי יכה כל נפש אדם רבנן סברי כל נפש עד דאיכא כל נפש ור' יהודה בן בתירא סבר כל נפש כל נפש דהוא נפש אמר רבא הכל מודים בהורג את הטריפה שהוא פטור בגוסס בידי שמים שהוא חייב לא נחלקו אלא בגוסס בידי אדם מר דמדמי ליה לטריפה ומר מדמי ליה לגוסס בידי שמים מאן דמדמי ליה לטריפה מאי טעמא לא מדמי ליה לגוסס בידי שמים גוסס בידי שמים לא איתעביד ביה מעשה האי איתעביד ביה מעשה ומאן דמדמי ליה לגוסס בידי שמים מ"ט לא מדמי ליה לטריפה? טריפה מתתבי סימנים הא לא מתתבי סימנים תני תנא קמיה דרב ששת ואיש כי יכה כל נפש אדם להביא המכה את חבירו *ואין בו כדי להמית ובא אחר והמיתו שהוא חייב אין בו כדי להמית פשיטא אלא יש בו כדי להמית ובא אחר והמיתו שהוא חייב וסתמא כרבי יהודה בן בתירא. אמר רבא הדורג את הטריפה פטור זו טריפה שהרג בפני ב"ד חייב שלא בפני ב"ד פטור בפני ב"ד (מאי טעמא) חייב דכתי' ובערת הרע מקרבך שלא בפני ב"ד פטור דהויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה *וכל עדות שאי אתה יכול להזימה לא שמה עדות ואמר רבא הרובע את הטריפה חייב טריפה שרבע בפני ב"ד חייב שלא בפני ב"ד פטור בפני ב"ד חייב דכתיב ובערת הרע מקרבך שלא בפני ב"ד פטור דהויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה הא תו למה לי היינו הך הרובע את הטריפה איצטריכא ליה מהו דתימא דתימא כמאן דמשמש מת וליפטר קמ"ל דמשום הנאה הוא והא אית ליה הנאה ואמר רבא עדים שהעידו בטריפה והוזמו אין נהרגין עדי טריפה שהוזמו נהרגין רב אשי אמר אפילו עדי טריפה שהוזמו אין נהרגין לפי שאינן בזוממי זוממין ואמר רבא שור טריפה שהרג חייב שור של אדם טריפה שהרג פטור מאי טעמא אמר קרא השור יסקל וגם בעליו יומת כל היכא דקרינא ביה וגם בעליו יומת קרינן ביה השור יסקל כל היכא דלא קרינן ביה וגם בעליו יומת לא קרינן ביה השור יסקל רב אשי אמר אפילו שור טריפה נמי שהרג פטור מאי טעמא כיון דאילו בעלים הוו פטורי שור נמי פטור: שיסה בו את הכלב וכו': *אמר רב אחא בר יעקב כשתמצא לומר לדברי ר' יהודה ארס נחש בין שניו הוא עומד לפיכך *מכיש בסייף ונחש פטור לדברי חכמים ארס נחש מעצמו הוא מקיא לפיכך נחש בסקילה *והמכיש פטור: מתני' *המכה את חבירו בין באבן בין באגרוף ואמדוהו למיתה והיקל ממה שהיה ולאחר מכאן הכביד ומת חייב ר' נחמיה אומר פטור שרגלים לדבר: גמ' *תנו רבנן את זו דרש רבי נחמיה אם יקום והתהלך בחוץ על

בגוסס בידי אדם • תימה לאותו שעשאו גוסס אמאי פטור הא רובא גוססין למיתה *ואמרינן בריש בן סורר (לעיל דף סט:) דהולכין בדיני נפשות אחר הרוב והמכה חבירו ואמדוהו למיתה ומת מי לא מיחייב והא נמי אמוד למיתה הוא וי"ל דכיון שהקילה עליו תורה שחובשין אותו כדאמרינן בסמוך ואע"פ שאמדוהו למיתה אין הורגין כל זמן שהוא חי וזימנין נמי דאומדין למיתה וחי אף על גב דרובא מייתי הלכך כיון שבא אחר והרגו פטור ותדע דהא אסכתן גוסס בידי שמים דנחשב כחי לחייב את ההורגו אע"ג דרוב גוססין למיתה הלכך אין לתמוה בגוסס בידי אדם אם נחשבנו כחי לפטור מי שעשאו גוסס:

מר מדמי ליה לטריפה וכו' • אף על גב דקרלי קא דרשי אינטריך ליה להני טעמי: ההורג את הטריפה פטור • אפי' למ"ד טריפה היה דסופו שימות בחבלה זו ותדע דהא רבא אית ליה טריפה היה בפרק קמא דתמורה (דף יח: ושם) ומיהו גרלאה דהתם גרסינן רבה בר פלוגתיה של רב חסדא ועוד דסברתיה הפוכה בפרק קמא דבכורות (דף ג: ושם*): בפני בית דין חייב • כגון דלאותו ביום שדנין על ראייתם לאי ראוהו בגילה בעי עדות דמומכא בהמובל (נ"ק ד' נ: ושם) וכיון דבעי עדות בעינן עדות שאתה יכול להזימה: שור טריפה שהרג חייב • אע"ג דבשילהי פרק ד' וה' (שם דף מד:) פטרינן לרבי שמעון שור שנתכוין להרוג את זה והרג את זה מטעם דכמיתת בעלים כך מיתת השור לא דמי דהתם הטעם שוה לשניהם אבל הכא באדם שייך לפטור מטעם עדות שאי אתה יכול להזימה ובשור לא שייך דאם הוזמו עדים משלמים דמי שור טריפה לבעלים: מגדף

כדאיתא בקדושין שם:

כה א מיי' פ"ד מה' רוצח ופגיעה ו' סמג לאין קסב:

כו ב מיי' שם פ"ב הלכה ח:

כז ג ד מיי' שם הלכה ז:

כח ה ו מיי' שם פ"ט:

כט ז מיי' פ"ח מהלכות איסורי ביאה פי"ב:

ל ח ט מיי' פ"ב מה' עדות הלכה ז:

לא י כ מיי' פ"י מה' מכירה מקח ממון הלכה ז:

לב ל מיי' שם הלכה ח:

לג מ מיי' פ"ד מה' רוצח הלכה ג ס:

נוסחא מגנה

"כל מוזיים לא נתלקו אלא"

[ועי' תוס' מה כב: ד"ה אמר ותוספות מנחות מח: ד"ה ותיכא דאמרי וכו' באריכות]

* הגהות הגר"א בסוגיא בלי הקל

[לעיל מא. כ"ק עה:]

① כת כריפה

② מנאמים אות

③ מנימים אות

[כ"ק כג.]

[כ"ל והמשך]

[מיר סה:]

כתובות לג: [תוספתא כ"ק פ"ט]

נוסחא

דיניים של רבא הקטנים לטריפה (רוצה בדינן אדם טריפה)

[מלה זו לא נמצא בערוך ולשון כ"ל משיך ופיין בערוך ערך לאם]

נוסחא

מה תנינו של המכה את חבירו - ואמר המוכה בין שהיה אומר לאיש ובקל, ואומר הכביד ומת

[כ"ק מ:]

על